

Казус 14

Дислексията е мозъчно базирано състояние. Индивидите с дислексия имат проблеми при свързването на буквите, които виждат на страницата, със звуците, които издават тези букви и комбинации от букви.

Деца и възрастните с дислексия се затрудняват да четат гладко и да изписват думите правилно. Тези затруднения нямат връзка с цялостната интелигентност на индивида. Въпреки че хората с дислексия четат бавно, те често са много бързи и креативни.

Дисграфията е специфично разстройство на ученето, включващо трудности с езика, включително неспособност за създаване на четливо, смислено, структурирано съдържание; ясно изразяване на идеи и точно изразяване. Съвсем изненадващо има два вида дисграфия: двигателна и езикова.

Описание: 10-годишно момче е в 5-и клас, което е общително и дружелюбно, и не се чувства изолирано в клас. Основните му образователни затруднения са в часовете по литовски език: уменията му за четене все още не са достатъчни (той може поне да срича малко по-дълги думи), което води до затруднения при разбирането и преразказването на текста, който е прочел. Среща трудности при всяка граматична задача: трудности при конструирането на правилни изречения, вмъкване на пропуснати букви, произношение, персонализиране, прилагане на научените правила на практика. Когато преписва текст, той прави много грешки поради механичното копиране на букви. Има много слаби умения за самостоятелно писане и диктовка, повтаря едни и същи грешки. Буквите са неправилни и тетрадката е пълна с драсканици и корекции. Детето е чувствително, много емоционално, разочарова се от неуспехи, бързо се ядосва и плаче.

Ключови думи: дислексия, дисграфия

Инструмент 1

1. Как да разпознаем специфични обучителни увреждания (дислексия / дисграфия)

2. **Описание на инструмента:** с помощта на този инструмент ще разберете дали детето, което се оценява, има увреждане на четенето/писането.

3. **Инструкции:** за всяко твърдение отбележете съответната опция (да или не).

Твърдение	Да	Не
Бавно темпо на четене/писане		
Заменя букви/срички при четене/писане, отгатвания		
Не забелязва препинателни знаци при четене		

Не прави разлика между границите на изреченията (не усеща къде свършва едно изречение и къде започва друго)		
Чете без интонация		
Губи мястото, което се чете		
Характерна е бързата умора при четене		
Механично четене - лошо разбиране на прочетения текст (затруднено преразказване на прочетения текст)		
Трудни за запомняне букви		
Обърква визуално подобни букви при четене и писане		
g-k, t-d, b-p, i-y, m-n		
Пропуска отделни букви/срички при четене или писане		
Пропуска често по-кратки думи, когато чете на глас		
Избягва да чете на глас пред класа		
Изписва неправилно буквите		
Игнорира редовете при писане		
Почеркът е разхвърлян, трудно се чете, много корекции, драсканици		
Допуска много граматически и/или пунктуационни грешки в писането		
Трудност при транскрибиране на звуци в букви		
Често не разбира инструкциите, задачите, които му се четат		
Променено пространствено възприятие (ляво, дясно, горе, долу, върху, под, между)		

4. Интерпретация на резултатите. Ако сте отбелязали повече от 7 от твърденията в колоната "Да", може да сте сигурни, че вашият ученик има нарушение на четенето / писането. Препоръчително е да се консултирате със специалисти по образователна помощ за по-нататъшни действия.

5. Ключови думи: дислексия, дисграфия

6. Връзки за повече информация

<https://www.noodlepros.com/blog/2018/01/04/recognizing-signs-dyslexia/>

Инструмент 2

1. Тест „Къща-дърво-човек“

2. Описание на инструмента: Тестът „Къща-дърво-човек“ е проективен тест, предназначен да измерва различни аспекти на личността. Участниците в теста трябва да нарисуват къща, дърво и човек. Тълкуването на тези рисунки се използва за създаване на картина на когнитивното, емоционалното и социалното функциониране на човека.

Тестът се използва от клинични психолози, ерготерапевти и педагози. Той се използва и като част от поредица от тестове за личност и интелигентност, включително Rorschach, TAT и WAIS, като средство за оценка на личността. Нещо повече, този тест е ефективен инструмент за оценка на увреждането на мозъка при пациенти с шизофрения.

3. **Методология:** Тестът „Къща-дърво-човек“ отнема средно 150 минути за изпълнение.

Терапевтите (учителят) могат да избират между еднофазов тест, при който се използва молив или пастел за рисуване, и двуфазен тест, който използва пастел в първата фаза и молив във втората фаза. Всяка фаза има две части, където първата невербална и творческа стъпка е последвана от структурираната, вербална.

Участниците в теста са инструктирани да нарисуват къща, дърво и човек възможно най-точно на отделни листове хартия. След това им се задават редица въпроси относно техните рисунки. Бък предложи списък от 60 въпроса; обаче, обучените изпитатели са свободни да създават свои собствени варианти и да задават допълнителни въпроси.

Ето някои примери за въпросите, които могат да бъдат зададени:

Къщата:

- Кой живее в къщата?
- Хората посещават ли къщата?
- Щастлива къща ли е?
- От какво е направена къщата?
- Какво се случва вътре в къщата?

Дървото:

- Какъв вид дърво е?
- На колко години е дървото?
- Кой сезон е?
- Живо ли е дървото?
- Кой полива дървото?

Човекът:

- Кой е човекът?
- На колко години е човекът?
- Как се чувства този човек?
- Щастлив ли е човекът?
- Какво обича да прави човекът?

След като учениците отговорят на въпросите, техните рисунки се анализират и интерпретират.

4. **Тълкуване на резултатите:** Тестът „Къща-дърво-човек“ се основава на идеята, че рисунките отразяват чувствата. Детайлите на рисунката се разглеждат като представяне на различни личностни черти.

Рисуване на къща

Къщата се счита за израз на семейните отношения и семейните ценности на респондента.

- Покривът означава интелектуалната страна и духовния живот на индивида.
- Стените може да са свързани със силата на характера на участника.

- Вратите и прозорците представляват връзката на индивида с външния свят и нивото на социална интеграция.

Рисуване на дърво

Смята се, че дървото подсказва най-дълбоките, несъзнателни аспекти на личността.

- Клоните могат да показват степента на социална свързаност. Дърво без клони показва, например, че човекът има малко контакти с другите.
- Стволът често се разглежда като символ на вътрешна сила.
- Короната на дървото означава идеи, мисли и самооценка.

Рисуване на човек

Човекът е символично представяне на идеалното „Аз“ и социалните взаимодействия.

- Главата символизира интелигентност, общуване и въображение.
- Очите показват възприемането на света.
- Ръцете дават информация за афективност и агресивност.

Има няколко други аспекта на рисунките, които терапевтите вземат предвид, когато анализират този тип тестове:

Размери на обекти

Смята се, че размерите на обектите в рисунката показват нивото на самочувствие и увереност. Една много малка къща, например, може да покаже недоволството на индивида от живота у дома.

Ниво на детайлност

Нивото на детайлност е друг разкриващ фактор при очертаването на личността на респондента чрез рисуване. Много подробно лице може да означава необходимост човек да се представи в благоприятна социална светлина. Напротив, снимки без детайли често показват депресия.

Местоположение на обектите

Местоположението на обектите на страницата също е натоварено със значение. Рисунките близо до горната част на страницата се считат за свързани с мечти и въображение, докато тези в долната част са свързани с физическия свят. Рисунките от дясната страна на страницата са свързани с бъдещето, в центъра са свързани с настоящето, а вляво с миналото.

Щрихи и линии

Натискът, твърдостта и плътността на щрихите и линиите показват решителност и способности за вземане на решения. Една и съща линия, начертана два пъти, показва несигурност, неудовлетвореност или перфекционизъм. Емоционалната сила, високото самочувствие и увереността, напротив, се отразяват в твърдостта на линиите.

Отношението на участниците в теста

В допълнение към всички горепосочени елементи, терапевтите също вземат предвид отношението, думите и жестовете на тествания, докато рисува. Всяка проява на чувство на неудовлетвореност, гняв или удовлетворение се взема предвид при анализа на теста.

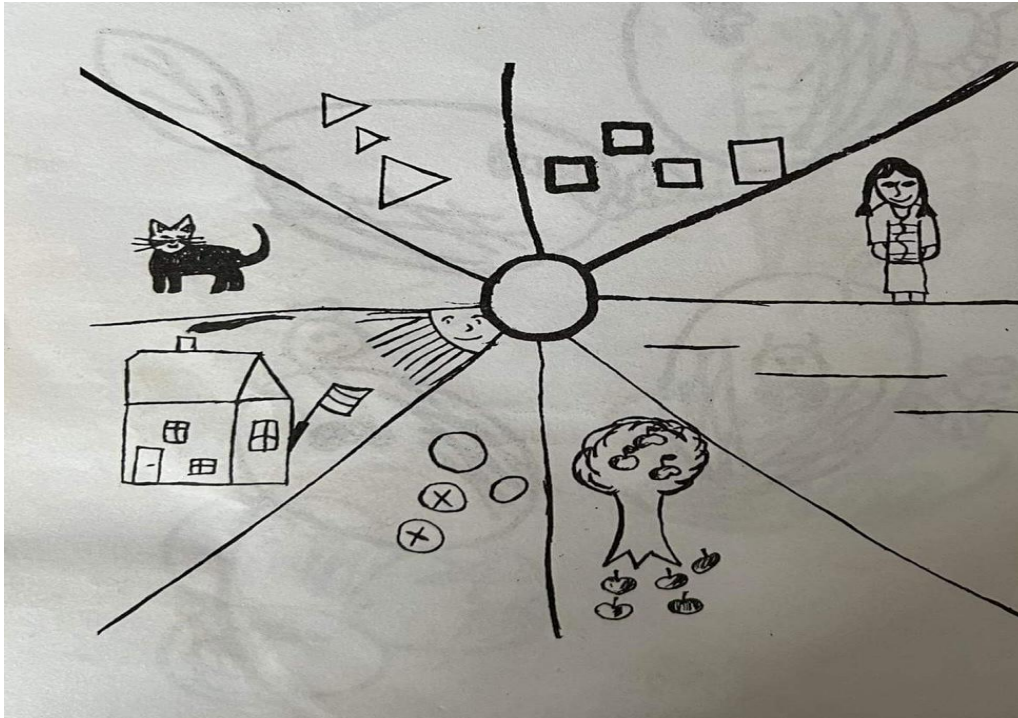
5. **Ключови думи:** когнитивни, емоционални, социални

6. **Връзки за повече информация**

Видео в YouTube: <https://practicalpie.com/house-person-tree-test/>

Инструмент 3

1. Контролирано наблюдение на процеса на рисуване с цел прогнозиране на академични постижения от Тове КрофTove Krogh

Пример. Рисунка на дете без психологически, емоционални или обучителни затруднения

2. Описание на инструмента: Като учител е важно да сте добре подготвени да наблюдавате поведението на детето по време на процеса на рисуване и да документирате интерпретацията на рисунката от детето. Това може да осигури ценна представа за мисловните процеси и въображението на детето, а също така може да помогне за идентифициране на области за растеж и подобрене.

3. Инструкции: Когато се даде лист хартия и молив и се каже „Нарисувай това, което ще ти се каже, но само веднъж“, тази задача изисква от човека бързо да разбере и интерпретира вербална информация и да я преведе във визуално представяне.

- Начертайте топка в центъра на листа,
- Начертайте линия от топката до единия ъгъл на листа,
- Начертайте линии от топката до другите ъгли на листа,
- Начертайте линии до другите краища на листа.

Получихме стаи:

- Изберете една от стаите. Начертайте три линии, които да са с различна дължина.
- Изберете друга стая. Начертайте три триъгълника вътре. Средният трябва да е най-малкият.
- Начертайте четири квадрата. Последният трябва да е най-големият.

- Начертайте четири кръга. Две от тях трябва да са с еднакъв размер. Отбележете същите с кръстче.
- Нарисувайте ябълково дърво. Има три ябълки на дървото и пет на земята.
- Нарисувайте къща. Къщата има врати, три прозореца, комин на покрива, от който излиза дим, знаме до къщата и слънце грее.
- Изберете друга стая. Нарисувайте човек вътре в него.
- В последната стая нарисуйте котка.

4. Тълкуване на резултатите:

Рисунката по-горе може да помогне при определяне на:

- Ориентация на листа в пространството
- Осъзнаване на центъра, ъглите и ръбовете
- Способност за разграничаване и идентифициране на геометрични фигури и разбиране на тяхната връзка
- Математически умения
- Фина моторика и способност за държане на молив
- Човекът, нарисуван на картинката, представлява интелигентността и креативността на детето
- Котката, нарисувана на снимката, представлява наблюдателността, вниманието към детайла и паметта на детето.

5. Ключови думи: Съзнателност, умения, интелигентност, креативност, внимание, памет.